

V OBJEMU NOROSTI

Ležim na tleh na trebuhu. Roke imam prekrižane na prsih in glavo držim v prisiljeni drži nad tlemi. Potočke sline spuščam na parket in jih spet posrkam v usta. To počnem že nekaj ur brez prestanka. Ob meni je knjiga Bitka za neznano Carlosa Castanede. Pred leti sem jo prebral v nekaj dneh. Te dni na uro preberem nekaj besed. Po možganih brezupno iščem pomene teh besed. Ko ne spuščam sline, skušam brati. Zdaj me obseda misel, da bi zadržal dih toliko časa, da bi povsem prenehal dihati in

obstajati. Uspe mi za kako minuto, potem telo spet zahteva kisik. Poskušam ponovno. To bomo počel naslednjih nekaj ur v upanju, da mi uspe umreti.

Nekaj tednov je zdaj minilo od živčnega zloma in moj um razpada na koščke. Fragmentira se v vedno manj povezane enote misli. Vem, da sem znorel in vem, da ne bom nikoli več prišel iz brezna. To me navdaja s čisto grozo in globokim obupom, vendar si ne znam pomagati. Zorni kot mojih oči je zožen na tunel, okoli pa je trda tema, iz katere prihajajo grozljive podobe. Kasneje, več let kasneje, jim bom rekel demoni. Zdaj vem samo, da me strah vseh teh likov. Skoraj ničesar ne vidim, zgolj tulec na koncu tunela. Razen prestrašenosti je v mojih možganih bolj malo misli. Enostavno ne najdem več besed. Včasih ure in ure jočem zaradi obupa, ker sem bil dober z besedami, zdaj pa ne vem več, kako se imenuje predmet pred menoj. Branje knjige je zato strašanski napor. Konec koncev pa tudi ne razumem pomena stavka, če mi uspe sestaviti besede v razumljive pojme.

Imam 27 let in pred nekaj tedni mi je življenje razpadlo. Dan prej sem šel normalno v službo in naslednji dan zvečer sem končal na sprejemnem oddelku psihiatrične klinike. S sebe sem raztrgal vsak košček tekstila, uničil vse svoje dokumente in na prafaktorje razbil službeni mobilni telefon. Takrat sem še veliko govoril, vendar zmedeno in nepovezano. Dežurni psihiater je razumel, da se mi je zgodilo nekaj šokantnega in imel veliko razumevanja za poklicnega kolega, psihologa, v stiski. Poslal me je domov s škatlico broma. Šel sem spat in se naslednje jutro zbudil v vegetativnem stanju, kot vam ga opisujem. Enkratna psihotična izkušnja bi rekli temu na faksu. Živčni zlom rečejo temu ljudje na cesti. In zdaj imam občutek, da bo ta enkratna izkušnja postala trajna. Postal sem mentalni invalid, meduza, spužva, žolca enostavnih misli.

Kasneje so mi povedali, da je bilo prve tri tedne najhuje to, da enostavno nisem znal hoditi, se nisem

želel prehranjevati in nisem izločal. Slednje je bilo še posebno nevarno, saj bi se lahko zastrupil z urinom in blatom. Ljudje, ki so skrbeli zame, so se nekako naučili pomagati mi pri uriniranju, blata pa tako ali tako ni bilo skoraj nič, ker nisem jedel. Piti so me prisilili, drugače bi dehidriral. Po treh tednih sem se nekega večera zbudil iz te začetne faze in postal malo bolj odziven. Lahko sem se pogledal v ogledalo in začudeno zrl v povsem shujšano in podočnjakov polno podobo norca. Ta podoba me bo spremljala naslednje leto. Od tam dalje se namreč leto dni ni spremenilo kaj dosti.

Ne, nisem v bolnici. Sem nekje na varnem in imam srečo, da so okoli mene ljudje, ki jim ni vseeno zame. Veliko pozneje izvem, da so moji starši navijali za to, da se me pospravi na zaprti oddelek psihiatrije, ker naj bi tja pač sodil. Moji ljudje tega niso pustili. Tako v življenju nisem pojedel psihiatričnega zdravila, tudi tista škatlica broma je romala v koš. Predolga bi bila debata o tem, kje bi bil danes, če bi leta 1999 začel svoj pohod po oddelkih. Zaprti, odprti ... pomirjevala, antipsihotiki, antidepressivi, stabilizatorji razpoloženja ... Roko na srce, takrat sem bil psihotičen in vsak zdravnik trezne glave bi mi dal pest bonbonov zjutraj in še eno zvečer. Vendar nisem bil tam. In mogoče zato danes nisem v kakšnem zaprtem zavodu in se cel dan ne majem naprej in nazaj, medtem ko na steni igra televizija.

Zdaj hodim sam. Počasi se premikam iz sobe v sobo, vendar najraje ležim na prsih in spuščam slino na parket. Kadar hodim, imam občutek da z neznansko hitrostjo letim po prostoru z glavo naprej in kot nek kamikaza vidim samo konec tunela, okoli pa črnino. Skoraj ne govorim z nikomer, včasih kakšno besedo. V glavi je poplava abstrakcij in občutkov, ki bi jih želel izraziti, vendar ne najdem besed. Zato sem raje tiho. V ogledalu vidim, da imam velike, izbuljene in povsem nore oči. Nočem se umivati in skrbeti zase. Lasje so postali zmešnjava sračjega gnezda na vrhu glave. Tudi za obleko mi ni kaj dosti mar, včasih si navlečem nase čudna oblačila, čeprav jih najraje odvržem in se nag plazim med sobami. Vem, da je vse to narobe in zelo rad bi bil tak, kot sem bil. Pa ne gre. Ne zmorem. In vem, da bom ostal zdaj tak norec za vedno.

Nekega dne, ob pljuvanju sline in mučenju s Castanedo, ki me je obsedel, nenadoma dobim naval energije v telo. Vstanem in z vso silo boksnem v okensko šipo. Iz sosednje sobe priteče prijateljica in vidi, kaj se je zgodilo. Po desni roki mi tečejo potoki krvi, porezal sem se. V šipi je luknja in stran štrlijo ostre špice stekla. Roko mi zavije s povojem, poišče rokavice in pospravi nered. Kasneje, v temi skrivaj nese kose okna v smeti, da ne bi sosedi zaslutili, kaj se dogaja. Verjetno je tudi upala, da ni kdo slišal razbivanja. Drugače sem miren. Ne kričim kaj dosti. Samo ponoči.

Ponoči imam neprestano nočne more, iz ene v drugo gre celo noč. Zbujam se v znoju in kriku, potonem v spanec in tako spet. Petkrat, šestkrat, sedemkrat na noč. Nimam razumevanja za slike iz grozljivk, ki prihajajo in prihajajo. Od slabega spanja sem povsem izčrpan in še vedno jem bolj malo in na silo. Pijem vodo in nisem dehidriran. Pred dnevi mi je prvič po dolgem času zadišala cigareta in polovičko sem pokadil. Potem pa nisem več razumel, kaj delam in sem jo odvrzel.

Edino res pristno veselje čutim ob stiku z živalmi. Družbo bi delata dve mački in velik črn pes. Mačke

včasih pridejo sedeti ali ležati ob mene in prinašajo mir. Ponoči tudi kakšna sedi na mojem trebuhu in takrat se mi zdi, da nočne more izgubijo moč. Pes je moje transportno sredstvo. Nočem hoditi in se z vso silo oklenem njegove dlake, da me vleče po stanovanju. Kadar me je najbolj strah in mi je najbolj hudo, se ga močno oklepam, kar prenaša potrpežljivo. Zdaj bi rekel, da so živali intuitivno čutile mojo globoko stisko in so vedele, da njim nisem nevaren. Vse tri živali so že v onostranstvu, upam, da so si s svojimi zaslugami pridobile dobro naslednje življenje.

Takšno življenje je trajalo eno leto. In tudi potem ni bilo, da bi kar naenkrat odrezal. S počasno postopnostjo je šlo malo na bolje. Nekaj več komunikativnosti in nekaj več zbranih misli. Uspel sem napisati kakšen stavek na računalnik in sam sprehoditi psa. Za službo sem bil povsem nesposoben, vendar sem lahko s knjigo in steklenico vode preživel cel dan na klopci v Tivoliju in se mi ni zgodilo nič. Človeška družba pa me je plašila. Dobil sem več energije in jedel sem bolje. Z energijo so prišle bolj natančne črne misli in dokončno spoznanje, v kakšnem breznu v resnici sem. Takrat se je izoblikovala trdna misel, da bom svoje življenje končal. In naslednjega pol leta je bil samomor glavna okupacija mojega razmišljanja in tudi dejanj. Za norostjo je prišla depresija, najbolj črna depresija mojega življenja.

*

Spoštovana bralka, spoštovani bralec. Na tem mestu je ustrezna pripomba, da so to zgolj moje izkušnje in nimajo nobene napovedne vrednosti ali nasveta za vse ljudi, ki se soočajo z duševnimi težavami. Toplo vam priporočam, da poiščete strokovno pomoč. Moja pot je bila trnova in je ne priporočam nikomur kot nasvet. Upam, da se razumemo. Hvala za razumevanje.

Matic Munc